

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2658
Tarih : 12.06.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 12.06.2019 16:05
Sayı: -120.10-E.00000486582

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Yargı organlarına yönelik müdahale ve kadrolaşma tartışmaları ile birlikte yargı erkinin bağımsız niteliğini yitirmiş olmasından kaynaklı sorunları tespit etmek amacıyla Anayasanın 98 inci İltüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ederim. 12.06.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Hukukun siyasi saikler doğrultusunda bir araç haline geldiği, bu koşullarda "yargılama" sürecinin bizzat kendisinin başlı başına bir siyaset alanına dönüştüğüne yönelik emareler yıllar yılı bir tartışma konusu idi. Nitekim yargı erkinin tavrı konusunda geçmişten günümüze yaşanan hukuk dışı uygulamalar yargının bağımsız bir erk olmayıp bağımlı bir mekanizma oluşunu her seferinde kuvvetle gözler önüne sermişti. Bunun örneklerini ise bizzat muhalif kesim birebir tecrübe etmektedir.

Yargı bağımsızlığını teşvik etmek ve bunun güvencesini sağlamakla mükellef olan devlet yapısının, giderek kuvvetler ayrılığı ilkesinden ayrılması ile yargının yürütmeye bağlı bir organ olarak görev ifa etmesi kaçınılmaz olmuştur. Oysa yargının temsilcisi olan hâkimlerin bağımsızlığı, hiçbir baskı ve etki altında kalmadan, hukuka ve vicdanlarına göre karar vermelerini ifade eder. Ancak geline aşamada baskı ve etki unsurunu göz ardı etmeksizin karar veren yargıcın, kendi gelecek garantisinin elinden alınacağına dair ciddi emareler ve dahi yaşanmış örnekler mevcuttur. Yargı bağımsızlığı, hâkimlere, bağımsız düşünme ve hareket etme sorumluluğu yükler. Hâkimler, kendi hukuk anlayışlarına veya keyfi olarak değil, kanuna bağlı olarak hüküm vermekle yükümlüdürler. Yani hâkimlerin bağımsızlığının karşılığı, kanuna bağlılıktır. Fakat az evvel de ifade etmiş olduğum üzere, iktidar perspektifinin aksine kararlara imza atan yargıçların görev yerlerinin değiştirildiği, rütbelerinde değişiklikler yapıldığına dair örnekler az değildir. Bu durumun da hakim ve savcılarının görevlerini yaparken içinde bulundukları baskı ortamından ötürü kanun dışı kararlar vermesine yol açması kaçınılmaz olmaktadır.

Yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü ilkesi bir toplumun ana damarıdır ve bu damarın kesilmesi halinde adaletten söz etmek mümkün değildir. Adaletin tecelli

E.00000486582

etmediği, yargıya olan güvenin hiç kalmadığı bir aşamada bir toplumdan sı dahi mümkün değildir. Bu bahisle yargıda kadrolaşmaya dair iddialar oldukça iddialardır ve toplumda adalete olan güveni sarsıcı gücü büyüktür. Bu bahisle bir komisyon eliyle bu iddiaların araştırılması ve alınacak önlemlerin tespiti için Meclis Araştırması talep etmek germiştir.

GEREKÇE

Yargı erkinin bağımsız ve tarafsız olması, modern demokrasilerin ve hukuk devleti ilkesinin temel unsurlarındandır. Yargı bağımsızlığı; yargının öncelikle, diğer iki erkten yasama ve yürütmeye karşı bağımsız olması ve diğer iki erkin, yargı erkini kendi görev alanında etkileme imkânına sahip olmamaları anlamına gelir. Bir diğer ifadeyle yargı erkinin, işlevini yerine getirirken, herhangi bir tarafın, herhangi bir nedenle doğrudan veya dolaylı bir biçimde kısıtlama, etki, teşvik, baskı, tehdit ve müdahalesine maruz kalmaması hali yargı bağımsızlığının esasıdır. Yargının tarafsızlığı ise yargı erkinin, önündeki uyuşmazlık hakkında karar verirken taraf tutmamasını, taraf olmamasını, tarafların herhangi birisinin lehine, eşit olmayan bir şekilde, gerek tarafların kendisinden, gerek dışarıdan gelen herhangi bir etki nedeniyle gerekse de hâkimin kendi kişiliğinden, eğitiminden, kültüründen ve politik düşüncesinden kaynaklanan duygu, önyargı ve düşüncelerle farklı davranmamasını, kişiliğinden ve her türlü etkiden kendini azade tutarak karar vermesini, verilen kararların toplumda önyargısız verildiğinin güvencesini vermeyi gerektirir.

Ancak bilhassa günümüzde yargının verdiği kararların mevcut iktidarın fikriyatına uygun olduğuna ilişkin emareler söz konusu olup bu emareler hukuka olan güveni sarsıcı bir hal almıştır. Hukukun siyasi saikler doğrultusunda bir araç haline geldiği, bu koşullarda "yargılama" sürecinin bizzat kendisinin başlı başına bir siyaset alanına dönüştüğüne yönelik emareler yıllar yılı bir tartışma konusu idi. Nitekim yargı erkinin tavrı konusunda geçmişten günümüze yaşanan hukuk dışı uygulamalar yargının bağımsız bir erk olmayıp bağımlı bir mekanizma oluşunu her seferinde kuvvetle gözler önüne sermiştir. Bunun örneklerini ise bizzat muhalif kesim birebir tecrübe etmektedir.

Yargının bağımsızlığı hususu günümüzde; artık tartışılma boyutunu çoktan atlamış, tüm toplumun adalete olan güvenini sarsacak bir biçimde ete kemiğe bürünmüştür. Anayasa değişikliği neticesinde yapılan HSYK ile ilgili düzenlemeler yargının artık "bağımlı" bir erke dönüştüğünün açık bir ifadesidir. HSYK'nin yapısına dair ilk düzenlemeler 2010 Anayasa değişiklikleri sürecinde ifade edilmiş olup o referandum kampanyasında yargının bağımsızlığının tam bir biçimde sağlanacağı muştulanıp bu noktadan oy devşirilirken 17 Aralık 2013 tarihinde yargının aslında bağımsız olmadığını ortaya çıkan ses kayıtları sayesinde öğrenmiş olduk. Bu süreçte hükümet 166 hâkim- savcının görev yerini değiştirilmiş olup daha evvel Fethullah Gülen Örgütünden oluşturulduğu iddia edilen yargı kadroları bu tarihten itibaren AKP kadrolarına dönüştürülmeye başlanmıştır. 15 Temmuz darbe girişimi neticesinde, esasen yine hükümet tarafından hâkim ve savcı olarak ataması yapılan kişilerin gerçekte Fethullah Gülen Örgütü ile bağlantılı oldukları iddiası ile toplam 4 bin 176 hâkim ve savcı hakkında işlem yapılmış; 3 bin 886 hâkim-savcı ihraç edilmiştir. 16

E.00000486582

Nisan Anayasa değişikliğinin ardından HSYK; HSK'ye dönüşmüş ve iktidarı bağımlı hale getirilmiştir. Anayasa değişikliği içerisinde yer alan HSK'ye dönüşümün düzenlemenin kuvvetler ayrılığı ilkesini yerle bir ettiği meselesi ise kamuoyunda çokça tartışılmış ve eleştirilmiş ise de düzenleme bu haliyle kabul edilmiştir. Ardından HSK yapısı içinde yapılan atamalar ve yer değişiklikleri ile başlayan durum, artarak devam etmiş ve yapı artık hâkim ve savcılarının bağımlı olduğu bir duruma gelmiştir. Bir süredir hâkim-savcı kura törenlerinin dahi cumhurbaşkanlığı sarayında yapılmaya başlanması, adli yıl açılışlarının yine sarayda gerçekleşmesi hâkim ve savcılarının talimata açık bir şekilde görev üstlendiklerinin de açık bir ifadesi olmuştur. Yalnızca bu görüntüler dahi yargının talimat üzerine çalışma yürüttüğüne delalet etmektedir.

Yargıda meydana gelen bu depremin akabinde hâkim-savcı açığının kapatılması gayesiyle ardı ardına sınavlar yapılmış olup yine AKP'nin yaptığı yasalar ile 3 yıllık avukatlık yapanların hâkimliğe geçişlerine ilişkin düzenleme sayesinde çok sayıda avukat da hâkim-savcı olarak atanmıştır. AKP tarafından yapılan bu yasal düzenleme zamanında da çok tartışmaya konu olmuş, AKP'nin avukatlardan oluşan bir kesimi yargı kadroları olarak atayacağı dillendirilmiştir. Hâlihazırda bu öngörü OHAL koşullarının da yaratmış olduğu imkânlarla gerçeğe dönüşmüştür. Nitekim darbe girişimini açıkça fırsata çeviren hükümet; binlerce hâkim-savcıyı açığa alırken yeni alımları liyakat ve başarıya göre gerçekleştirmemiştir. 680 sayılı KHK ile avukatlıktan hâkimliğe geçiş sınavında gerekli olan 70 puan barajı bir süreliğine kaldırılmış ve bir dönem avukatlar için hâkimliğe geçiş şartları kolaylaştırılmıştır. Gerekli kadroların sağlanmasının akabinde eski 70 puan barajı yeniden getirilmiş olup bu durum dahi başlı başına yargıda kadrolaşma ihtiyacı için bir düzenleme yapıldığını ortaya koymuştur. Bu süre zarfında yapılan sınavlarda mülakat aşamasını geçerek hâkimliğe kabul edilen 900 kişiden 800'ünün AKP'li olduğuna dair bilgi ve belgeler kamuoyuna yansımıştır. AKP Elazığ İlçe Başkanı Kadir Nozoğlu; AKP Giresun Kadın Kolları Başkanı Behice Çavuşoğlu; Edirne Merkez İlçe Başkanlığı Yöneticisi Ceyda Bozdağ; Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in avukatı Hacer Alan gibi AKP'nin yönetim kadrosundan olan kişilerin hâkimliğe alınması ise kadrolaşmaya dair kaygıları artırmıştır. Nitekim AKP'nin yönetim kademesinde görevli olan yüzlerce isim hâkimlik sınavlarındaki değişiklikler sayesinde yargı kadrosuna dâhil olurken, mahkemelerce verilen taraflı kararlar da artmıştır. Yazılı sınavda oldukça yüksek puan alan kişiler mülakatta elenirken sınav barajının kaldırılmasıyla mülakat hakkı kazanan 55-60 puan alan kişilerin mesleğe kabul edilmeleri yargıda kadrolaşma harekâtını gün yüzüne çıkarırken, yargıya olan güven de bir o kadar zedelenmiştir.

Yargı bağımsızlığını teşvik etmek ve bunun güvencesini sağlamakla mükellef olan devlet yapısının, giderek kuvvetler ayrılığı ilkesinden ayrılması ile yargının yürütmeye bağlı bir organ olarak görev ifa etmesi kaçınılmaz olmuştur. Oysa yargının temsilcisi olan hâkimlerin bağımsızlığı, hiçbir baskı ve etki altında kalmadan, hukuka ve vicdanlarına göre karar vermelerini ifade eder. Ancak geline aşamada baskı ve etki unsurunu göz ardı etmeksizin karar veren yargıcın, kendi gelecek garantisinin elinden alınacağına dair ciddi emareler ve dahi yaşanmış örnekler mevcuttur. Yargı bağımsızlığı, hâkimlere, bağımsız düşünme ve hareket etme sorumluluğu yükler. Hâkimler, kendi hukuk anlayışlarına veya keyfi olarak değil, kanuna bağlı olarak hüküm vermekle yükümlüdürler. Yani hâkimlerin bağımsızlığının karşılığı, kanuna bağlılıktır. Fakat az evvel de ifade etmiş olduğum üzere, iktidar perspektifinin aksine kararlara

E.00000486582

imza atan yargıçların görev yerlerinin değiştirildiğine, rütbelerinde değ
yapıldığına dair örnekler az değildir. Bu durumun da hâkim ve savcıların gö
yaparken içinde bulundukları baskı ortamından ötürü kanun dışı kararlar vermesine yol
açması kaçınılmaz olmaktadır.

Yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü ilkesi bir toplumun ana damarıdır ve
bu damarın kesilmesi halinde adaletten söz etmek mümkün değildir. Adaletin tecelli
etmediği, yargıya olan güvenin hiç kalmadığı bir aşamada bir toplumdan söz etmek
dahi mümkün değildir. Bu bahisle yargıda kadrolaşmaya dair iddialar oldukça ciddi
iddialardır ve toplumda adalete olan güveni sarsıcı gücü büyüktür. Bu bahisle bir
komisyon eliyle bu iddiaların araştırılması ve alınacak önlemlerin tespiti için Meclis
Araştırması talep etmek germiştir.

E.00000486582

1	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	<i>Şevin</i>
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	<i>S. Dede</i>
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>Habip</i>
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	<i>Dilşat</i>
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	<i>Oya</i>
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	<i>Züleyha</i>
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	<i>Erol</i>
8	HÜDA KAYA	İSTANBUL	<i>Hüda</i>
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	<i>Ali</i>
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	<i>Zeynel</i>
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	<i>Musa</i>
12	AHMET ŞIK	İSTANBUL	<i>Ahmet</i>
13	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat</i>
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>Serpil</i>
15	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	<i>Ömer</i>
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	<i>Tuma</i>
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>Ebrü</i>
18	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	<i>Mahmut</i>
19	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>Pero</i>
20	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>Ridvan</i>